

Vlaams
Parlement

stuk **53** (2011-2012) – Nr. 3
ingediend op 13 juni 2012 (2011-2012)

Verslag

van de Vlaamse Regering

**Jaarlijks verslag van de Vlaamse Regering
aan het Vlaams Parlement
over de verstrekte en geweigerde vergunningen voor
wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik
of voor ordehandhaving dienstig materieel
en daaraan verbonden technologie**

Periode van 1 januari 2011 tot 31 december 2011

**Zesmaandelijks verslag van de Vlaamse Regering
aan het Vlaams Parlement
over de verstrekte en geweigerde vergunningen
voor wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik
of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan
verbonden technologie**

Periode van 1 juli 2011 tot 31 december 2011

Verslag

namens de Commissie voor Buitenlands Beleid,
Europese Aangelegenheden en Internationale Samenwerking
uitgebracht door de heer Karim Van Overmeire

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Frank Creyelman.

Vaste leden:

de heren Ludwig Caluwé, Paul Delva, mevrouw Sabine Poleyn, de heer Johan Verstreken;
de heer Frank Creyelman, mevrouw Marijke Dillen, de heer Christian Verougstraete;
de dames Ann Brusseel, Fientje Moerman;
mevrouw Mia De Vits, de heer Jan Roegiers;
de heren Marc Hendrickx, Karim Van Overmeire;
de heer Peter Reekmans;
de heer Luckas Van Der Taelen.

Plaatsvervangers:

de heer Lode Ceysens, mevrouw Cindy Franssen, de heren Ward Kennes, Veli Yüksel;
de heren Johan Deckmyn, Stefaan Sintobin;
de heren Jean-Jacques De Gucht, Bart Tommelein;
de heer Philippe De Coene, mevrouw Fatma Pehlivan;
de dames Danielle Godderis-T'Jonck, Liesbeth Homans;
de heer Jurgen Verstrepen;
de heer Bart Caron.

Toegevoegde leden:

de heer Christian Van Eyken.

Stukken in het dossier:

53 (2011-2012) – Nr. 1: Verslag wapenhandel
– Nr. 2: Advies Vlaams Vredesinstituut

INHOUD

I. Toelichting door de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid	4
1. Algemene situering.....	4
2. Opvallendste dossiers	4
2.1. Vergunde transacties.....	5
2.1.1. Invoer.....	5
2.1.2. Uitvoer.....	5
2.1.3. Doorvoer.....	7
2.2. Geweigerde transacties	7
II. Bespreking	7
1. Opmerkingen en vragen van de heer Jan Roegiers	7
2. Antwoorden van de minister-president.....	9
3. Slotreplieken.....	9
Gebruikte afkortingen	10

Op datum van dinsdag 29 mei 2012 werd in de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden en Internationale Samenwerking een bespreking gewijd aan het verslag, met betrekking tot het kalenderjaar 2011, van de Vlaamse Regering aan het Vlaams Parlement over de verstrekte en geweigerde vergunningen voor wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie.

Conform zijn oprichtingsdecreet, had het Vlaams Vredesinstituut hierover op 7 mei 2012 ook een advies uitgebracht aan het Vlaams Parlement (*Parl. St. VI. Parl. 2011-12, nr. 53/2*). Een gedeelte van de in dit jaarrapport vervatte dossiers (met name de dossiers die de periode van 1 januari 2011 tot 30 juni 2011 bestrijken) maakte reeds eerder het voorwerp uit van bespreking (meer bepaald op dinsdag 25 oktober 2011), dit naar aanleiding van de behandeling van het halfjaarrapport van de Vlaamse Regering aan het Vlaams Parlement over hetzelfde onderwerp (*Parl. St. VI. Parl. 2010-11, nr. 53-A/1*).

I. TOELICHTING DOOR DE HEER KRIS PEETERS, MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, BUITENLANDS BELEID, LANDBOUW EN PLATTELANDSBELEID

1. Algemene situering

Minister-president *Kris Peeters* licht het verslag toe. Hij wijst er daarbij op dat het reeds het achtste jaarlijks verslag vormt dat de Vlaamse Regering voorlegt aan het Vlaams Parlement, sinds de overheveling in 2003 van de bevoegdheid inzake de in-, uit- en doorvoer van wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie. Rekening houdend met hetgeen er sinds het laatste verslag allemaal is gebeurd in Noord-Afrika en het Midden-Oosten, werd er een apart hoofdstuk gewijd aan de uit- of doorvoer naar die regio's en aan het 'on hold' zetten van vergunningen met betrekking tot die regio's. Tevens wordt in dit verslag een toelichting verschaft bij het specifieke thema van het in deze commissie nog maar vorige week (dinsdag 22 mei 2012) goedgekeurde Wapenhandeldecreet (*Parl. St. VI. Parl. 2011-12, nr. 1371*).

De minister-president komt dan tot de traditionele elementen die jaarlijks terugkomen in deze verslaggeving. Hij wijst er dienaangaande op dat er, voor wat betreft de algemene cijfergegevens voor de handel in militair materieel voor de periode van 1 januari 2011 tot en met 31 december 2011, in het verslag een algemene overzichtstabel is opgenomen. Deze tabel geeft per invoer, uitvoer en doorvoer het totale aantal vergunningen en weigeringen weer, evenals de totale waarde ervan.

Samenvattend komt het erop neer dat er inzake uitvoer in de betrokken periode 308 vergunningen werden verleend, voor een totale waarde van 200.861.793,01 euro. Geen enkele aanvraag tot uitvoer werd geweigerd. Wat de invoer betreft, waren er 368 invoervergunningen, goed voor een totale som van 18.272.709,14 euro. Een enkele aanvraag tot invoer – ten belope van 171,10 euro – werd geweigerd. Qua doorvoer werden 31 aanvragen vergund. De totale waarde hiervan betrof 85.181.896,19 euro. Er werden drie aanvragen tot doorvoer geweigerd, voor een totale waarde van 12.504.903,33 euro. Verder geeft de minister-president nog mee dat elke aanvraag tot export en doorvoer geëvalueerd werd in het licht van het EU gemeenschappelijk standpunt 2008/944 en dat in navolging van dit gemeenschappelijk standpunt, de exporten en de weigeringen van de Europese partners steeds mee in overweging werden genomen.

2. Opvallendste dossiers

Eveneens conform de ondertussen opgebouwde traditie, gaat de minister-president daarna in op een aantal specifieke dossiers die in het jaarverslag aan bod komen en die mogelijk-

kerwijze aanleiding zouden kunnen geven tot vragen. Hij maakt daarbij het onderscheid tussen vergunde transacties enerzijds en geweigerde transacties anderzijds.

2.1. Vergunde transacties

2.1.1. Invoer

Met betrekking tot de vergunde transacties, gaat de minister-president vooreerst wat nader in op de invoerdossiers.

Invoer vanuit China

De invoer vanuit China van een wapenvizier (pagina 36 van het verslag, zoals opgenomen in het parlementaire stuk) betreft de invoer van een kijker die zogenaamd uitsluitend bestemd is voor airsoftsport. Omdat deze richtkijker echter ook gebruikt kan worden voor vuurwapens, werd deze onderworpen aan de vergunningsplicht.

Invoer vanuit Duitsland en vanuit Zwitserland

De invoer van ordehandhavingsmateriaal vanuit Duitsland (terug te vinden op de pagina's 46, 47 en 49 van het verslag) en vanuit Zwitserland (pagina 73), betreft giftige, verstikkende, traanverwekkende en soortgelijke stoffen bestemd voor het treffen van personen. De invoer, door een erkende wapenhandelaar, gebeurde ten behoeve van de Belgische politie.

Invoer vanuit Frankrijk

Ook vanuit Frankrijk werd ordehandhavingsmateriaal ingevoerd (pagina 51). Het gaat eveneens om giftige, verstikkende, traanverwekkende en soortgelijke stoffen, van militaire aard, die uitsluitend geleverd werden aan de Belgische politie en het Belgische ministerie van Defensie.

Invoer vanuit Israël

Vanuit Israël werden onderdelen van vuurwapens ingevoerd, met de overheid als eindgebruiker (pagina's 53 en 54). De minister-president preciseert dat het twee keer gaat over toebehoren bij vuurwapens die het gebruik daarvan vergemakkelijken en verbeteren. Deze worden ingevoerd uitsluitend voor demonstratie en verkoop aan Belgische politiediensten en voor politietraining.

Vanuit Israël werden tevens vuurwapens en onderdelen daarvan ingevoerd (eveneens terug te vinden op de pagina's 53 en 54). De invoer van vuurwapens werd toegestaan voor een erkende wapenhandelaar. De invoer van onderdelen van vuurwapens ten behoeve van particulieren, betrof telkens goederen die het gebruik van het vuurwapen bij het sportschieten vergemakkelijken. De beide betrokken particulieren zijn erkende sportschutters.

2.1.2. Uitvoer

De minister-president komt daarna tot de uitvoerdossiers.

Uitvoer naar Afghanistan

De uitvoer naar Afghanistan betreft twee dossiers (pagina 77). Een eerste uitvoer betreft luchthavenverlichtingsmateriaal dat geïnstalleerd zal worden op de nieuwe start- en landingsbaan van een vlieghaven van burgerlijke aard, die momenteel nog onder controle

staat van de ISAF (International Security Assistance Force). Een tweede uitvoer gaat over informaticamateriaal dat eveneens bestemd is voor de ISAF.

Uitvoer naar Algerije

Nog op pagina 77 van het rapport is de uitvoer naar Algerije van een snijmachine terug te vinden. De bestemming van dit niet-vergunningsplichtige goed betreft een bedrijf dat voor het Algerijnse ministerie van Defensie werkt. De machine in kwestie zal gebruikt worden in een herstelwerkplaats ten behoeve van de Algerijnse luchtmacht.

Uitvoer naar Canada

Naar Canada werd technologie uitgevoerd (pagina 78). De uitvoer in kwestie heeft een nulwaarde omdat het over een transactie van technologie gaat, die de ontvangende firma in staat stelt om de noodzakelijke stukken in onderaanneming van de uitvoerende firma te produceren.

Uitvoer naar Duitsland

De op pagina 80 e.v. opgenomen uitvoer naar Duitsland, betreft elektronische apparatuur die speciaal ontworpen is voor militair gebruik. Twee uitvoerdossiers gaan over toestellen, mechanische delen, verbindingskabels, wisselstukken en testapparatuur voor bijvoorbeeld radarsystemen. Een andere uitvoer gaat over elektronische componenten voor informatie-overdrachtssystemen.

Uitvoer naar India

De uitvoer naar India (pagina 87) slaat op mobiele reparatiewerkplaatsen. Het betreft meer bepaald gedemonteerde geprefabriceerde olmhulsels ('shelters'). Deze shelters zijn mobiel en dienen om het instrumentarium van een vliegtuig te beschermen tegen de zon en, indien nodig, om onderhoudswerken uit te kunnen voeren aan die vliegtuigen.

Uitvoer naar Italië

De uitvoer naar Italië heeft de Verenigde Arabische Emiraten (VAE) als land van eindgebruik (pagina 89 van het rapport). Het betreft niet-vergunningsplichtige goederen, die in Italië zullen worden ingebouwd in schepen bestemd voor de zeemacht van de Verenigde Arabische Emiraten.

Uitvoer naar Niger

Naar Niger werden voertuigen uitgevoerd (pagina 91). Meer bepaald werd een vergunning verleend voor de uitvoer van gedemilitariseerde voertuigen naar de krijgsmacht van Niger. De goederen in deze aanvraag betroffen tweedehandsvoertuigen. In casu ging het over twee vrachtwagens voor het vervoer van drinkbaar water, twee vrachtwagens met ingebouwde koelcel voor het vervoer van levensmiddelen en twee ambulances.

Uitvoer naar Spanje

Naar Spanje werden (cf. pagina 94 van het rapport) visualisatieschermen uitgevoerd. Twee van de transacties hadden het ministerie van Defensie van de Verenigde Arabische Emiraten als eindgebruiker. Deze beide dossiers betreffen de inbouw van de betrokken goederen in een transportvliegtuig. Voor drie transacties is de krijgsmacht van Saoedi-Arabië de eindgebruiker. Ook in deze drie gevallen zullen de schermen worden ingebouwd in een transportvliegtuig, dat wordt ingezet als tanker of voor militair vrachtvervoer.

Uitvoer naar Turkije

Naar Turkije (pagina 97) werd elektronica uitgevoerd ten behoeve van de defensiegerelateerde industrie. In casu betrof het optische meetsystemen die worden gebruikt voor visuele kwaliteitscontrole bij de productie van andere goederen.

Uitvoer naar de Verenigde Arabische Emiraten

Als laatste van de uitvoerdossiers, haalt de minister-president de uitvoer naar de VAE aan (terug te vinden op pagina 100). Het gaat daarbij twee keer over lanceersystemen en wisselstukken voor mini-UAV's (unmanned aerial vehicle). De UAV's in kwestie kunnen enkel gebruikt worden voor observatie- en verkenningsoopdrachten en kunnen niet bewapend worden.

2.1.3. Doorvoer

Het op pagina 111 vermelde doorvoerdossier dat minister-president Peeters even onder de aandacht wil brengen, betreft een doorvoer vanuit Zwitserland naar Israël. Het gaat specifiek over het omhulsel van een gepantserd voertuig. Het goed in kwestie zal tijdelijk aan een defensiegerelateerd bedrijf in Israël worden bezorgd, waar het tests zal ondergaan. Na die tests zal het goed terug worden bezorgd aan de oorspronkelijke Zwitserse afzender.

2.2. Geweigerde transacties

Qua geweigerde transacties vestigt de minister-president de aandacht op een weigering tot invoer en een weigering tot doorvoer.

Weigering tot invoer vanuit de Verenigde Staten

Het onderwerp van deze weigering (pagina 112) betrof een gecombineerde lamp en laser-vizier voor een pistool. Dit apparaat valt onder de definitie van richtapparaat voor vuurwapens, die een straal projecteert op het doel, zoals vermeld in artikel 3, §1, 15°, van de Wapenwet. Het gaat met andere woorden over een verboden wapen.

Weigering tot doorvoer van Israël naar Honduras

Bij de geweigerde doorvoer vanuit Israël naar Honduras (pagina 114) ging het over aanvalswapens, evenals onderdelen zoals lampen, kolven en geluidsdempers. De bestemming was het leger van Honduras. De weigering werd gemotiveerd op basis van de criteria 2 en 3 van het Gemeenschappelijk Standpunt. Dienaangaande verduidelijkt de minister-president dat het bij criterium 2 gaat over de houding van het ontvangende land ten opzichte van belangrijke, in internationale mensenrechteninstrumenten vastgelegde beginselen. Terwijl conform criterium 3 de politieke en interne situatie van het ontvangende land wordt beoordeeld, in het bijzonder de mate waarin de betrokken goederen bestaande conflicten kunnen verergeren of conflicten kunnen uitlokken.

Afsluitend geeft de minister-president nog mee dat hij hiermee denkkelijk de meest in het oog springende dossiers heeft behandeld. Tevens memoreert hij even aan het – eerder reeds in de pers verschenen – feit dat de betreffende Vlaamse uitvoer in 2011 sterk is verminderd.

II. BESPREKING

1. Opmerkingen en vragen van de heer Jan Roegiers

Inpikkend op die laatste bemerking van de minister-president beaamt de heer *Jan Roegiers* dat de totale uitvoer vanuit Vlaanderen vorig jaar met niet minder dan 37 percent gedaald

is. Ook de invoer is overigens gedaald, behoudens dan de invoer van kleine wapens en handvuurwapens. Die evolutie blijft de spreker zorgen baren. Hij zal dan ook consequent aandacht voor deze problematiek blijven vragen. Het valt immers niet te ontkennen dat er zich in onze samenleving steeds meer incidenten voordoen met allerhande wapentuig.

Dat het lid met die bezorgdheid niet alleen staat, mag blijken uit het optreden van een aantal provinciegouverneurs. Recent nog kwam bijvoorbeeld de kersverse gouverneur van West-Vlaanderen, de heer Carl Decaluwe, in het nieuws met zijn weigering om nog halfautomatische wapens te vergunnen voor de schietsport. Hij volgt daarin de gouverneur van Oost-Vlaanderen, de heer André Denys. En ook de gouverneur van Antwerpen, mevrouw Cathy Berx, heeft zich reeds in die zin uitgelaten.

Hoewel dit op zich niet tot de bevoegdheid van de minister-president behoort, richt de heer Roegiers zich – gezien de Vlaamse Regering nu eenmaal een collegiaal orgaan is – toch tot hem. Meer bepaald wijst hij erop dat een aantal van de genoemde gouverneurs zich in dezen tamelijk machteloos voelt. Want wanneer zij de gevraagde vergunning weigeren, gaat de aanvrager in beroep bij de bevoegde federale instantie die dan wél de vergunning toekent omdat de wapens in kwestie daar nog steeds als ‘sportwapens’ gekwalificeerd staan. Daarom zou de minister die binnen de Vlaamse Regering bevoegd is voor Sport hier een initiatief moeten nemen. Luidens de laatste berichten zou minister Muyters ook effectief van plan zijn om hierover overleg te plegen met de betrokken gouverneurs. Het komt het lid aangewezen voor dat de minister-president een en ander mee zou opvolgen en benaastigen binnen de Vlaamse Regering.

Wat dan de export betreft verwijst de heer Jan Roegiers naar het advies (*Parl. St. VI. Parl. 2011-12, nr. 53/2*) dat het Vlaams Vredesinstituut nog maar vorige week woensdag wereldkundig heeft gemaakt (mee naar aanleiding van de voorstelling van zijn rapport ‘Vlaamse buitenlandse wapenhandel 2011’). Daarin wordt, inter alia, aan de Vlaamse Regering geadviseerd om “het Vlaams Parlement duidelijk in te lichten over de wijze waarop ze de situatie in het Midden-Oosten en de Maghreb opvolgt”. De toestand aldaar – cf. ook de recente gebeurtenissen in Syrië – levert immers redenen tot ernstige bezorgdheid op. Vandaar dat het lid van de minister-president graag vernomen had op welke wijze Vlaanderen de situatie in het Midden-Oosten en de Maghreb opvolgt, kwestie van te voorkomen dat Vlaams wapentuig terecht komt op dubieuze plaatsen. Ten tweede adviseert het Vlaams Vredesinstituut om “bij aanvragen voor uitvoer- en doorvoervergunningen naar het Midden-Oosten en de Maghreb, de Europese en Belgische toetsingscriteria te interpreteren met het oog op conflictpreventie en de criteria 2, 3, 4 en 7 zwaarder te laten doorwegen dan voorheen.”. Ook hierop vraagt het lid een reactie vanwege de minister-president. Hoe kunnen die specifieke criteria meer soortelijk gewicht krijgen binnen de te nemen beslissingen dan tot nog toe het geval was?

Het lid sluit zijn tussenkomst af met de vaststelling dat het nu voorliggende verslag, in deze vorm, allicht het laatste in zijn soort zal zijn. Heel weldra zal immers het nieuwe Wapenhandeldecreet in de plenaire vergadering van dit parlement worden gestemd (*Parl. St. VI. Parl. 2011-12, nr. 1371*), waardoor de volgende zesmaandelijks en jaarlijkse rapporten er wellicht heel anders zullen uitzien qua presentatie. Terugblikkend meent de heer Roegiers dat er de voorbije jaren in elk geval heel wat stappen in de goede richting werden gezet aangaande de transparantie van de Vlaamse wapenhandel, waarbij hij de hoop uitdrukt dat die transparantie onder het nieuwe decreet minstens even groot zal zijn. Het Vlaams Parlement moet immers hoe dan ook een correct beeld blijven krijgen van de uitgereikte vergunningen. Maar ook onder het nieuwe regime zal het aloude en gekende probleem blijven bestaan van de discrepantie tussen het aantal vergunde dossiers enerzijds en het aantal vergunningen dat effectief tot handel aanleiding gegeven heeft anderzijds. Dat blijft een pijnpunt.

Afsluitend herhaalt de spreker dat hij van de minister-president alleszins een antwoord verwacht op de vragen aangaande de invoer van handvuurwapens en hun kwalificatie als sportwapens, evenals een antwoord op de door het Vlaams Vredesinstituut in zijn recente rapport opgeworpen kwesties.

2. Antwoorden van de minister-president

In zijn antwoord wijst minister-president *Kris Peeters* er vooreerst op dat de problematiek van de kleine handvuurwapens in essentie geregeld wordt in de federale Wapenwet. Minister Philippe Muyters, die binnen de Vlaamse Regering bevoegd is voor Sport, heeft weliswaar zijn intentie kenbaar gemaakt om hier rond een initiatief te nemen, maar zijn bevoegdheid is in dezen erg beperkt aangezien hij enkel zeg heeft over sportwapens. Maar hoe dan ook, zal de minister-president hem de in deze commissie opgeworpen bedenkingen meedelen.

Wat dan de toestand in de Arabische wereld betreft (en natuurlijk ook de toestand daarbuiten), kan de minister-president het lid verzekeren dat de zaken continu worden opgevolgd door de bevoegde administratie. Het gaat dan bijvoorbeeld over de naleving van embargo's, over het al dan niet voortzetten van de onholdzetting van vergunningen en over het ontstaan van (potentiële) nieuwe conflicthaarden. Op regelmatige tijdstippen wordt de minister-president daarvan op de hoogte gebracht ten einde zijn beslissingen in deze materie daarop te kunnen afstemmen. Op een later tijdstip kan hierop – bijvoorbeeld in het kader van een vraag om uitleg – desgevallend wat nader worden ingegaan, kwestie van een meer omvattend en onderbouwd antwoord te kunnen geven dan hic et nunc mogelijk is.

3. Slotreplieken

Daarop inpikkend verklaart de heer *Jan Roegiers* graag op die laatste suggestie te willen ingaan. Hij is het echter niet echt eens met de stelling dat minister Muyters in dezen maar een beperkte bevoegdheid zou hebben. Het gaat hier immers om een behoorlijk grote groep van wapens die op die manier vergund worden. Dit wordt ook duidelijk zo aan gevoeld door de Vlaamse provinciegouverneurs die wel degelijk vragende partij zijn voor een initiatief van de minister. Vandaar dat het een goede zaak zou zijn, mocht de minister-president deze kwestie toch willen aankaarten met minister Muyters.

De minister-president zegt toe dit te zullen doen.

Frank CREYELMAN,
voorzitter

Karim VAN OVERMEIRE,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

EU	Europese Unie
ISAF	International Security Assistance Force
UAV	unmanned aerial vehicle ('drone')
VAE	Verenigde Arabische Emiraten